

**STICHTING NATIONAAL OUDERENFONDS
AMERSFOORT**

JAARREKENING 2017

16 april 2018

**STICHTING NATIONAAL OUDERENFONDS
AMERSFOORT**

JAARREKENING 2017

Inhoudsopgave	blad
Balans per 31 december 2017	3
Staat van baten en lasten over het boekjaar 2017	4
Kasstroomoverzicht 2017	5
Algemene toelichting en grondslagen	6
Toelichtingen op de balans per 31 december 2017	8
Toelichtingen op de staat van baten en lasten 2017	13
Toelichting bestedingen 2017	18

BALANS PER 31 DECEMBER 2017	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	340.282		135.624	
Materiële vaste activa	<u>948.288</u>		<u>876.822</u>	
Som der vaste activa		1.288.570		1.012.446
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden	0		5.000	
Vorderingen en overlopende activa	3.697.136		3.414.743	
Effecten	1.046.160		1.005.739	
Liquide middelen	<u>636.667</u>		<u>686.849</u>	
Som der vlottende activa		5.379.963		5.112.331
TOTAAL ACTIVA		<u>6.668.533</u>		<u>6.124.777</u>
KAPITAAL, RESERVES EN FONDSSEN				
STICHTINGSKAPITAAL		45		45
RESERVES EN FONDSSEN				
Continuïteitsreserve	1.839.417		1.848.902	
Bestemmingsreserves	<u>208.673</u>		<u>208.673</u>	
	2.048.090		2.057.575	
Bestemmingsfonds Ab Laane	486.628		492.375	
Bestemmingsfondsen projectgebonden	<u>65.000</u>		<u>65.000</u>	
		2.599.718		2.614.950
		<u>2.599.763</u>		<u>2.614.995</u>
VREEMD VERMOGEN				
Langlopende schulden	0		66.000	
Kortlopende schulden	<u>4.068.770</u>		<u>3.443.782</u>	
		4.068.770		3.509.782
TOTAAL PASSIVA		<u>6.668.533</u>		<u>6.124.777</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
BATEN			
Baten van particulieren	955.628	829.400	515.681
Baten van bedrijven	1.150.810	1.798.500	1.428.593
Subsidies van overheden	616.554	739.303	671.570
Baten van loterijorganisaties	1.937.190	1.900.000	1.933.230
Baten van andere organisaties zonder winststreven	2.565.167	2.662.465	2.296.119
Som van de baten	7.225.349	7.929.668	6.845.193
LASTEN			
BESTEED AAN DOELSTELLINGEN			
Projectsubsidies	1.154.253	1.143.665	1.105.698
Evenementen	867.298	700.622	736.343
Projecten en diensten	2.472.551	2.552.065	2.050.691
Innovatie projecten	567.048	801.581	664.914
Pleitbezorging en communicatie	510.004	528.210	781.184
Overlige lasten doelstelling	115.759	360.000	164.708
Som besteed aan doelstellingen	5.686.913	6.086.143	5.503.538
LASTEN WERVING BATEN	1.048.401	1.362.771	934.981
LASTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE	546.512	505.754	483.532
Som van de lasten	7.281.826	7.954.668	6.922.051
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-56.477	-25.000	-76.858
Saldo financiële baten en lasten	41.246	25.000	22.508
SALDO NA FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-15.231	0	-54.350
BESTEMMING SALDO			
Bestemmingsreserves			
Bestemmingsreserve financiering activa	0	0	0
Bestemmingsreserve projectsubsidies	0	0	0
Bestemmingsfondsen			
Fonds Ab Laane	-5.747	0	-2.117
Projectgerelateerde fondsen	0	0	65.000
Mutatie in continuïteitsreserve	-9.484	0	-117.233
Totaal bestemming	-15.231	0	-54.350

KASSTROOMOVERZICHT (x € 1.000)	jaar 2017		jaar 2016	
	€	€	€	€
Saldo staat van baten en lasten	-15		-54	
Effect stelselwijziging op beginvermogen 2016	0		200	
Afschrijving immateriële vaste activa	160		212	
Afschrijving materiële vaste activa	261		323	
Cashflow		406		681
Mutatie voorraden	5		0	
Mutatie vorderingen	-282		-307	
Mutatie effecten	-40		175	
Mutatie kortlopende schulden	625		-182	
Mutatie werkkapitaal		307		-314
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		713		367
Investeringen in immateriële vaste activa	-365		-160	
Investeringen in vaste activa	-346		-291	
Desinvesteringen in vaste activa	14		28	
KASSTROOM UIT INVESTERINGACTIVITEITEN		-697		-423
Mutatie langlopende schulden	-66		0	
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		-66		0
Netto kasstroom		-50		-56
Beginstand liquide middelen		687		743
Eindstand liquide middelen		637		687

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN

ADRES STICHTING

Het adres van de stichting is Smallepad 30-E, 3811 MG Amersfoort. Het inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel is 41150459.

DOEL EN MISSIE

Stichting Nationaal Ouderenfonds zet zich in voor ouderen in Nederland voor wie onvoldoende zorg en aandacht is vanuit de maatschappij. Gezamenlijk bestrijden en voorkomen we eenzaamheid, verminderen kwetsbaarheid en bevorderen we zelfredzaamheid met als doel de oudere in staat te stellen zijn eigen leven te blijven leiden, zoals hij/zij dat wenst.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. Tenzij anders vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen c.q. nominale waarden. Baten en lasten worden in principe toegerekend aan de periode waarin de prestatie plaatsvindt. Indien een subsidie wordt verkregen, waaraan een terugbetalingsverlichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, wordt de bate pas verantwoord bij het aangaan van een verlichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden. Lasten die hun oorsprong hebben in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

STELSELWIJZIGING

Tot en met 2016 werd de jaarrekening opgesteld conform RJ 650 "Fondsenwervende instellingen". Met ingang van 2017 stelt het Nationaal Ouderenfonds de jaarrekening op volgens RJ 650 "Fondsenwervende organisaties" van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De reden van deze stelselwijziging is we willen voldoen aan de nieuwe inzichten, die door de sector zijn omarmd. De meest in het oog springende wijzigingen laten zich als volgt samenvatten:

o Wijzigingen in het model van de staat van baten en lasten:

- De baten zijn ingedeeld naar herkomst.

- De netto financiële baten en lasten worden afzonderlijk opgenomen na het saldo van de baten en lasten en dus niet langer als onderdeel van de baten en de lasten.

o De baten uit nationale loterijen worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn toegezegd en niet langer meer in het jaar van ontvangst per bank.

Het cumulatieve effect van de stelselwijziging bedraagt € 265.000 en is voor € 200.000 in de beginstand van de continuïteitsreserve en voor € 65.000 in de beginstand van het bestemmingsfonds "projectgerelateerde fondsen" verwerkt. De in de jaarrekening 2017 opgenomen vergelijkende cijfers 2016 zijn aangepast aan het nieuwe stelsel. Het resultaat 2016 is als gevolg van de stelselwijziging € 65.000 hoger dan in de jaarrekening 2016 is vermeld. De stelselwijziging heeft geen invloed op het resultaat 2017 van de stichting.

IMMATERIELE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden voor loten VriendenLoterij berekend volgens een degressieve methode en voor overige immateriële vaste activa volgens de lineaire methode.

MATERIELE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

VOORRADEN

De eigen verzameling Zomerzegels wordt gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

VORDERINGEN

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

EFFECTEN

De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

RESERVES EN FONDSSEN

De in het boekjaar gemaakte lasten waarvoor een bestemmingsreserve of -fonds is gevormd, worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Dotaties worden gedaan vanuit het resultaat. Beperkingen in de bestemming van bestemmingsreserves worden door de bestuurder aangebracht. Beperkingen in de bestemming van bestemmingsfondsen worden door derden aangebracht.

GRONDSLAGEN VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. In de opstelling wordt de cashflow, die bestaat uit het resultaat vermeerderd met de afschrijvingslasten, afzonderlijk gepresenteerd. Transacties waarbij geen sprake is van directe in- en uitgaande kasstromen (zoals het aangaan van financial lease overeenkomsten) worden enerzijds onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten en anderzijds onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten gepresenteerd. Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten.

BATEN

Baten uit eigen fondsenwerving zijn verantwoord voor het door het Ouderenfonds ontvangen bedrag, zonder dat de door het Ouderenfonds gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Donaties en giften zijn verantwoord in het jaar waarin zij zijn ontvangen, met uitzondering van ontvangsten, die in het boekjaar zijn toegezegd en kunnen worden toegerekend aan een bepaalde actie in het boekjaar zelf. Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten uit subsidies worden in principe toegerekend aan de periode waarin de prestatie plaatsvindt. Indien een subsidie wordt verkregen, waaraan een terugbetalingsverlichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, wordt de bate pas verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden.

Baten uit acties van derden worden verantwoord voor het door het Ouderenfonds ontvangen bedrag. Verwerking vindt plaats in het jaar waarin de baten uit de actie van derden is ontvangen dan wel door die derde is toegezegd. Alle baten uit acties van derden zijn vrij besteedbaar. Subsidies van overheden worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen of waarin de opbrengsten zijn gederfd dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

LASTEN

Bestedingen worden geheel toegerekend aan het jaar van toezegging. De kosten van de eigen organisatie worden toegerekend aan (1) de doelstelling, (2) de werving van baten en aan (3) kosten van beheer en administratie. Kosten van beheer en administratie zijn de kosten die de organisatie maakt in het kader van de interne beheersing en administratievoering en die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten. De totale kosten van de werkorganisatie worden verbijzonderd naar taakgebieden op basis van salariskosten en formatie.

TOELICHTINGEN OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA INTELLECTUELE EIGENDOM boekjaar	Vrienden- Loterij €	overige €	totaal 2017 €
Aanschafwaarde per 1 januari	921.141	277.460	1.198.601
Investerings in het boekjaar	355.410	9.371	364.781
Desinvesteringen in het boekjaar	0	0	0
Aanschafwaarde per 31 december	1.276.551	286.831	1.563.382
Afschrijvingen per 1 januari	822.561	240.416	1.062.977
Afschrijvingen in het boekjaar	133.160	26.963	160.123
Afschrijvingen op desinvesteringen in het boekjaar	0	0	0
Afschrijvingen per 31 december	955.721	267.379	1.223.100
Boekwaarde per 31 december	320.830	19.452	340.282

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA INTELLECTUELE EIGENDOM orig boekjaar	Vrienden- Loterij €	overige €	totaal 2016 €
Aanschafwaarde per 1 januari	761.038	324.501	1.085.539
Investerings in het boekjaar	160.103	0	160.103
Desinvesteringen in het boekjaar	0	47.041	47.041
Aanschafwaarde per 31 december	921.141	277.460	1.198.601
Afschrijvingen per 1 januari	657.854	240.256	898.110
Afschrijvingen in het boekjaar	164.707	47.201	211.908
Afschrijvingen op desinvesteringen in het boekjaar	0	47.041	47.041
Afschrijvingen per 31 december	822.561	240.416	1.062.977
Boekwaarde per 31 december	98.580	37.044	135.624

De immateriële vaste activa hebben betrekking op de bedrijfsvoering. In 2017 is opnieuw geïnvesteerd in lotenwervende acties met de VriendenLoterij. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de volgende geschatte economische levensduur:

VriendenLoterij	3 jaar
Overig	3-6 jaar

MATERIËLE VASTE ACTIVA ANDERE VASTE BEDRIJFSMIDDELEN boekjaar	t.b.v. bedrijfsvoering:		t.b.v. de doelstelling:	totaal 2017 €
	inventaris €	hardware €	BpB-bussen, enz. €	
Aanschafwaarde per 1 januari	148.839	92.050	2.121.324	2.362.213
Investerings in het boekjaar	102.104	93.823	149.958	345.885
Desinvesteringen in het boekjaar	0	0	200.317	200.317
Aanschafwaarde per 31 december	250.943	185.873	2.070.965	2.507.781
Afschrijvingen per 1 januari	112.545	87.957	1.284.889	1.485.391
Afschrijvingen in het boekjaar	16.163	5.905	238.730	260.798
Afschrijvingen op desinvesteringen in boekjaar	0	0	186.696	186.696
Afschrijvingen per 31 december	128.708	93.862	1.336.923	1.559.493
Boekwaarde per 31 december	122.235	92.011	734.042	948.288

MATERIËLE VASTE ACTIVA ANDERE VASTE BEDRIJFSMIDDELEN orig boekjaar	t.b.v. bedrijfsvoering:		t.b.v. de doelstelling:	
	inventaris	hardware	BpB-bussen, enz.	totaal
	€	€	€	€
Aanschafwaarde per 1 januari	145.636	91.159	2.147.272	2.384.067
Investerings in het boekjaar	3.203	891	287.027	291.121
Desinvesteringen in het boekjaar	0	0	312.975	312.975
Aanschafwaarde per 31 december	148.839	92.050	2.121.324	2.362.213
Afschrijvingen per 1 januari	84.419	75.702	1.287.052	1.447.173
Afschrijvingen in het boekjaar	28.126	12.255	282.987	323.368
Afschrijvingen op desinvesteringen in het boekjaar	0	0	285.150	285.150
Afschrijvingen per 31 december	112.545	87.957	1.284.889	1.485.391
Boekwaarde per 31 december	36.294	4.093	836.435	876.822

De investeringen in de materiële vaste activa betreffen in hoofdzaak de aanschaf van BoodschappenPlusBussen, alsmede nieuwe ICT hardware en de verbouwing en inrichting van ons nieuwe kantoor in Amersfoort. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de volgende geschatte economische levensduur:

Inventaris	5 jaar
Hardware	3 jaar
Vervoermiddelen	4-6 jaar

(restwaarde grote bus € 7.000, BpB bussen met personenlift € 5.000)

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	2017	2016
	€	€
Debiteuren projectsubsidies	912.118	879.486
Debiteuren projecten en diensten	2.155.140	1.736.370
Nog te ontvangen acties derden	259.771	651.251
Nog te verrekenen BTW en BPM	178.072	56.447
Overige vorderingen en overlopende activa	192.035	91.189
	3.697.136	3.414.743

In de vorderingen zijn projectsubsidies met een looptijd langer dan 1 jaar begrepen. Het gaat hier over projecten, waarbij de vordering eerst kan worden opgevraagd bij de cofinanciers nadat de projecten zijn afgerekend. De post "nog te ontvangen acties derden" betreft de afrekening met de VriendenLoterij over het vierde kwartaal.

EFFECTEN	2017	2016
	€	€
Het verloop van de effectenportefeuille gedurende het kalenderjaar is als volgt:		
Boekwaarde per 1 januari	1.005.739	1.180.980
Aankopen in het boekjaar	848.815	210.805
Verkopen in het boekjaar	-855.440	-413.676
Koersresultaten in het boekjaar	47.046	27.630
Boekwaarde per 31 december	1.046.160	1.005.739

De effectenportefeuille bestaat hoofdzakelijk uit obligaties (81%, 2016: 81%). In de portefeuille zijn daarnaast opgenomen aandelen met beperkt risico en actieve allocaties. De bestuurder streeft naar een mix, waarbij het rendement voldoende hoog is, maar de risico's van waardedaling minimaal.

LIQUIDE MIDDELEN	2017	2016
	€	€
Als gevolg van een verstrekte bankgarantie uit hoofde van de huurovereenkomst van het voormalige kantoorpand van het Ouderenfonds in Bunnik staat van de liquide middelen niet ter vrije beschikking van het Ouderenfonds:	20.743	20.743

KAPITAAL, RESERVES EN FONDSSEN

Het totale eigen vermogen van het Nationaal Ouderenfonds bedraagt per 31 december 2017 circa € 2,6 miljoen.

Hoofdpijnen voor het vermogensbeleid van het Ouderenfonds zijn:

* een reservering van middelen is wenselijk voor de continuïteit van steun aan de doelstelling

* vorming van reserves zonder specifieke bestemming is niet wenselijk

* een reserve als bron van inkomsten is toegestaan als de opbrengst ervan noodzakelijk is voor de realisatie van de doelstelling op de langere termijn.

CONTINUÏTEITSRESERVE	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	1.848.902	1.766.134
Effect stelselwijziging op beginvermogen 2016	0	200.000
Toevoeging	0	0
Onttrekking	-9.485	-117.232
Stand per 31 december	1.839.417	1.848.902

De continuïteitsreserve wordt sinds 1988 gevoed om de continuïteit te waarborgen ingeval van tijdelijke sterk terugvallende opbrengsten en om zeker te stellen dat het Ouderenfonds ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De bestuurder streeft naar een continuïteitsreserve op termijn van maximaal 1,5 maal de totale kosten van de werkorganisatie (inclusief kosten fondsenwerving). Indien de jaarrekening een overschot geeft, na eventuele bestemming aan of uit bestemde fondsen en bestemde reserves, zal dit overschot geheel worden toegevoegd aan de reserve nadat de activafondsen in evenwicht zijn met de investeringen. De continuïteitsreserve daalde met € 9.486 en was per 31 december 2017 ongeveer gelijk aan 0,6 maal de kosten van de werkorganisatie (inclusief kosten fondsenwerving).

BESTEMMINGSRESERVES

Reserve financiering activa	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	83.673	83.673
Toevoeging	0	0
Onttrekking	0	0
Stand per 31 december	83.673	83.673

Reserve projectsubsidies	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	125.000	125.000
Toevoeging	0	0
Onttrekking	0	0
Stand per 31 december	125.000	125.000

Totaal Bestemmingsreserves per 31 december	208.673	208.673
---	----------------	----------------

De bestuurder heeft het noodzakelijk geacht een deel van de eigen middelen aan te wenden ten behoeve van activa bedrijfsvoering en activa ter realisering van de doelstelling. Voor dit doel wordt een reserve financiering activa aangehouden. Op deze bestemmingsreserve berust geen verplichting. Het betreft hier het voortzetten van een bestendige gedragslijn. De bestuurder acht het wenselijk om de voortgang en realisatie van de projectsubsidies te garanderen door een specifieke bestemmingsreserve aan te houden. Voor de overige activiteiten is direct zicht op beschikbare middelen, zodat hiervoor geen bestemmingsreserve hoeft te worden opgenomen.

BESTEMMINGSFONDSEN

Ab Laane Fonds	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	492.375	494.492
Toevoeging	37.085	47.527
Onttrekking	-42.832	-49.644
Stand per 31 december	486.628	492.375

In 2011 heeft het bestuur van Stichting Ab Laane besloten om het beheer van een bedrag, groot € 522.500 bij het Nationaal Ouderenfonds onder te brengen als "fonds op naam". Dit fonds dient te worden besteed overeenkomstig hetgeen bij de schenking is bepaald, te weten voor "intramurale ouderenzorg".

In 2017 is besteed € 42.832 en is totaal toegevoegd een bedrag van € 37.085 (som van rente van gemiddeld vermogen en aandeel in acties VriendenLoterij), zodat ultimo 2017 een bedrag resteert van € 486.628.

Projectgerelateerde fondsen	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Stand per 1 januari	65.000	0
Effect stelselwijziging op stand 2016	0	65.000
Toevoeging	65.000	0
Onttrekking	-65.000	0
Stand per 31 december	65.000	65.000

Het bedrag per ultimo 2017 betreft een van ASN additioneel ontvangen bedrag van € 65.000, dat in 2017 als bate is verantwoord. Evenals in de vergelijkende cijfers over 2016 (benut in 2017) is deze bate via de resultaatbestemming toegevoegd aan een bestemmingsfonds, dat in 2018 zal worden benut.

LANGLOPENDE SCHULDEN	2017	2016
	€	€
Voorschot projecten RCM	0	23.500
Voorschot projecten BSO	0	42.500
Totaal langlopende schulden:	0	66.000

Door Stichting Het R.C. Maagdenhuis (RCM) en Stichting Brentano's Steun des Ouderdoms (BSO) zijn (rentevrije) permanente voorschotten verstrekt om de tijd tussen de uitbetaling aan de projecthouder en de ontvangst van deze cofinanciers van projecten te overbruggen. De samenwerking met beide stichtingen is per 31 december 2017 beëindigd. Als uitvloeisel hiervan zullen de voorschotten in 2018 worden terugbetaald. Daarom zijn deze posten in 2017 gerubriceerd onder de kortlopende schulden.

KORTLOPENDE SCHULDEN	2017	2016
	€	€
Aan projecten toegezegde subsidies/bijdragen	1.168.095	1.154.773
Crediteuren diensten en projecten	40.010	205.208
Leveranciers	682.799	199.935
Nog niet gerealiseerde beschikkingen innovatie projecten	1.424.428	1.212.540
Belastingdienst loonheffingen	180.763	153.875
Nog te betalen BTW	15.622	0
Voorschot projecten RCM	23.500	0
Voorschot projecten BSO	42.500	0
Overige kortlopende schulden	491.053	517.451
	4.068.770	3.443.782

Onder de kortlopende schulden staan verplichtingen met een looptijd van minder dan 1 jaar verantwoord. Verplichtingen die betrekking hebben op jaren, gelegen na één jaar na balansdatum zijn verwerkt onder de langlopende schulden. De toename van de post "leveranciers" hangt onder meer samen met verplichtingen aan het einde van het jaar inzake de aankoop van vier BpB-bussen, de verbouwing en inrichting van het nieuwe kantoor in Amersfoort en aanschaffingen voor ICT apparatuur.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN GESTELDE ZEKERHEDEN

Het oude kantoorpand van het Ouderenfonds in Bunnik werd op 1 februari 2012 gehuurd voor een periode van 6 jaar met stilzwijgende verlenging van telkens 5 jaar. Het Ouderenfonds heeft de huurovereenkomst met ingang van 1 februari 2018 opgezegd en met ingang van 2 januari 2018 een nieuw kantoor in Amersfoort in gebruik genomen. De nieuwe huurovereenkomst is ingegaan op 1 februari 2018 en heeft een looptijd van zeven jaar met een stilzwijgende verlenging van telkens vijf jaar. De huurprijs van dit nieuwe kantoor wordt jaarlijks herzien op basis van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. De huursom van het kantoorpand bedraagt op 1 februari 2018 € 8.867 per maand exclusief servicekosten. In dit bedrag is verwerkt € 417, die samenhangt met de eenmalige korting van € 25.000, die het Ouderenfonds van verhuurder heeft ontvangen en gedurende vijf jaar wordt verrekend met de huursom. Tevens is hierin verwerkt de huurgarantie van € 13.800 per jaar (ofwel € 1.150 per maand), die het Ouderenfonds ontvangt tot 31 december 2020 of tot een onderverhuurder is gevonden.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN

Het Ouderenfonds heeft overeenkomsten gesloten met betrekking tot operational lease van de BoodschappenPlusBussen in eigendom van het Fonds. De overeenkomsten hebben een resterende looptijd van 0-6 jaar en leiden tot jaarlijkse baten van circa € 390.000.

Het Ouderenfonds heeft met de VriendenLoterij een overeenkomst gesloten inzake uitkering van een jaarlijks uitsluitend door de VriendenLoterij te bepalen bedrag uit het vrij besteedbare deel van de reguliere trekkingen van de VriendenLoterij. De huidige overeenkomst heeft een looptijd tot en met 2020.

TOELICHTINGEN OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

BATEN VAN PARTICULIEREN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Donaties en giften	691.406	607.400	362.938
Eigen bijdragen	70.505	122.000	113.375
Nalatenschappen en legaten	193.717	100.000	39.368
Som van de baten van particulieren	955.628	829.400	515.681

De baten van particulieren zijn in 2017 gestegen ten opzichte van 2016 door een toename van donaties en giften, alsmede baten uit nalatenschappen en legaten. Daar staan in 2017 wel aanzienlijk hogere kosten tegenover. Er is bewust geïnvesteerd in formatieplaatsen nalatenschappen en particuliere donateurs. Daarnaast is er voor het werven van particuliere donateurs geïnvesteerd in campagnes. Het effect van deze investeringen is pas op langere termijn goed zichtbaar. Het Ouderenfonds heeft in 2017 een grote nalatenschap ontvangen, waardoor het totaal bedrag aanmerkelijk hoger is dan de begroting. Het Ouderenfonds is voornemens baten uit nalatenschappen en legaten ook de komende jaren verder te laten groeien door zich actief te blijven opstellen in voorlichting en communicatie. De eigen bijdragen bij evenementen blijven achter bij 2016 en de begroting door een verschuiving naar evenementen met minder eigen bijdragen.

BATEN VAN BEDRIJVEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Giften bedrijven	793.617	1.467.500	1.161.575
Baten bedrijven in natura	357.193	331.000	267.018
Som van de baten van bedrijven	1.150.810	1.798.500	1.428.593

De giften van bedrijven zijn in 2017 substantieel lager dan in 2016 en de te ambitieuze plannen in de begroting. Mede daarom is in 2017 gestart met een extra fondsenwerver. Voor werving onder bedrijven lag de focus gedurende het afgelopen jaar meer op de langere termijn dan op de korte termijn.

SUBSIDIES VAN OVERHEDEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Subsidies Innovatieprojecten	616.554	739.303	671.570
Som van de subsidies van overheden	616.554	739.303	671.570

Dit betreft bijdragen die het Ouderenfonds verkrijgt van overheden, via organisaties die van overheden verkregen subsidies onder dezelfde voorwaarden toewijzen of verdelen, voor het uitvoeren van innovatie projecten voor ouderen. De inkomsten van subsidies voor deelname aan projecten zijn lager dan de begroting en in 2016. Enerzijds in verband met de afloop van enkele projecten, waaraan het Ouderenfonds deelneemt. Anderzijds door het project Ehco Butler, waarvan de financiering tijdelijk is stopgezet, waarmee in de begroting geen rekening is gehouden. Het Ouderenfonds neemt per 31 december 2017 deel aan de Europese projecten EhcoButler, EnterTrain, Iron Hand, Mitale, ProMe, SilverLearners en Social Care. Alle subsidies hebben een incidenteel karakter en hebben betrekking op inzet en deelname aan de projecten. Ze dekken geen algemene kosten.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
VriendenLoterij vaste bijdrage	200.000	200.000	200.000
Geormerkte loten VriendenLoterij	1.613.440	1.700.000	1.733.230
Overige baten VriendenLoterij	123.750	0	0
Som van de baten van loterijorganisaties	1.937.190	1.900.000	1.933.230

Het betreft hier € 1.613.440 aan bruto baten van acties met de VriendenLoterij. De vaste bijdrage betreft het tweede jaar van de overeenkomst 2016-2020 en is ontvangen in maart 2018. Deze baten zijn vrij besteedbaar. Daarnaast is onder overige baten opgenomen een voor een project geormerkte bijdrage van € 123.750.

BATEN VAN ANDERE ORGANISATIES ZONDER WINST-STREVEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Giften voor Premieplanprojecten	516.877	500.000	385.601
Giften voor Giftcommissie projecten	317.231	375.000	390.568
Baten voor BoodschappenPlusBussen	690.278	820.000	683.856
Giften voor andere projecten	1.040.781	967.465	836.094
Som van de baten van andere organisaties	2.565.167	2.662.465	2.296.119

Baten worden in principe toegerekend aan de periode waarin de prestatie plaatsvindt. Indien een subsidie wordt verkregen, waaraan een terugbetalingsverlichting is verbonden bij het niet besteden van de subsidie overeenkomstig de subsidievoorwaarden, wordt de bate pas verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarden.

In lijn met de begroting zijn de baten van andere organisaties zonder winststreven in 2017 aanmerkelijk hoger dan in 2016. De baten voor giftcommissie projecten betreffen bijdragen van de Stichting Het R.C. Maagdenhuis en de Stichting Brentano's Steun des Ouderdom aan projectsubsidies. De samenwerking met deze twee stichtingen in de Giftcommissie is per 31 december 2017 beëindigd. De baten voor BoodschappenPlusBussen waren te hoog in de begroting opgenomen.

BESTEED AAN PROJECTSUBSIDIES	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Toekenning van subsidies aan PremiePlanProjecten	519.422	505.000	395.730
Toekenning van subsidies aan Giftcommissie projecten	485.246	500.000	566.439
Kosten van de werkorganisatie	149.585	138.665	143.529
Totaal besteed aan de doelstelling	1.154.253	1.143.665	1.105.698

Eenzijds betreft dit projectsubsidies uit hoofde van de samenwerking in de Giftcommissie. Anderzijds betreft dit PremiePlan subsidies, die worden verstrekt vanuit een samenwerking met Stichting RCOAK, Fonds Sluyterman van Loo, Fonds 1818, VSBfonds en Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (NOV). Ook vanuit het bestemmingsfonds Ab Laane is een bijdrage geleverd aan de projectsubsidies.

BESTEED AAN EVENEMENTEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Activiteiten gedurende het gehele jaar (incl. kerst)	589.405	451.000	448.911
Kosten van de werkorganisatie	277.893	249.622	287.432
Totaal besteed aan de doelstelling	867.298	700.622	736.343

Het evenementenbureau heeft in 2017 meer activiteiten en uitstapjes georganiseerd dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Het gaat om onder meer stranduitjes, circusvoorstellingen, boottochten en kerstdiners.

BESTEED AAN PROJECTEN EN DIENSTEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Besteed d.m.v. uitgaven aan derden	1.303.528	1.643.062	1.413.124
Kosten van de werkorganisatie	1.169.023	909.003	637.567
Totaal besteed aan de doelstelling	2.472.551	2.552.065	2.050.691

Het nieuwe project Match en ook de Zilverlijn hebben veel aandacht gevraagd en dat zal ook in 2018 het geval zijn.

De belangstelling voor de BoodschappenPlusBussen is onverminderd groot. Eind 2017 rijden er BpB-bussen in 87 gemeenten in Nederland.

De overige bestedingen betreffen een veelvoud van betekenisvolle projecten. Te noemen zijn: de Nationale Ouderendag, Onzichtbare Ouderen, OldStars en Samen Breien.

Over 2017 zijn de uitgaven aan derden lager dan begroot. De begroting was gebaseerd op ambitieuze plannen voor projecten en diensten, die niet geheel gerealiseerd zijn. Om deze plannen uit te werken en te kunnen realiseren, is extra personeel aangenomen, waardoor de werkorganisatie zelfs hoger is dan begroot. Omdat de groei niet volledig is gerealiseerd, zullen de extra fte's in 2018 weer worden afgebouwd.

BESTEED AAN INNOVATIE PROJECTEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Besteed middels uitgaven aan derden	230.152	464.149	331.655
Kosten van de werkorganisatie	336.896	337.432	333.259
Totaal besteed aan de doelstelling	567.048	801.581	664.914

De deelname aan de Europese innovatie projecten werd in 2017 voortgezet. Het Ouderenfonds neemt per 31 december 2017 deel aan de Europese innovatie projecten Alfred, EhcoButler, EnterTrain, Hansatour, Iron Hand, ProMe, Sengor, SilverLearners en Social Care. De uitgaven aan derden voor deze projecten zijn in 2017 aanmerkelijk lager dan begroot, onder meer omdat het project Ehco Butler tijdelijk is stopgezet.

BESTEED AAN PLEITBEZORGING EN COMMUNICATIE	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Besteed aan Pleitbezorging en communicatie	322.872	335.000	559.229
Kosten van de werkorganisatie	187.132	193.210	221.955
Totaal besteed aan de doelstelling	510.004	528.210	781.184

Het Ouderenfonds staat midden in de samenleving en vindt het heel belangrijk om aandacht te vragen voor de ouderen en het publiek te betrekken bij het werk voor ouderen. In lijn met de begroting is in 2017 substantieel minder besteed aan pleitbezorging dan in 2016, met name door het minder participeren in TV-acties.

OVERIGE LASTEN DOELSTELLING	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Diversen/onvoorzien	115.759	360.000	164.708
Totaal overige lasten	115.759	360.000	164.708

Deze post is in de begroting opgenomen voor onvoorzien lasten besteed aan de doelstelling. Per saldo is deze post € 115.759 en daarmee substantieel lager dan begroot.

BESTEDINGSPERCENTAGES	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Besteed aan de doelstelling	5.686.913	6.086.143	5.503.538
Totale baten	7.225.349	7.929.668	6.845.193
Totale lasten	7.281.826	7.954.668	6.922.051
Bestedingen in % van de totale baten	78,7%	76,8%	80,4%
Bestedingen in % van de totale lasten	78,1%	76,5%	79,5%

Bestedingen in % van de totale baten en lasten over de afgelopen drie jaar (2015 t/m 2017) zijn gemiddeld 79,3% en 78,8%.

LASTEN WERVING BATEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Lasten derden t.b.v. werving baten	684.557	900.000	548.729
Kosten werkorganisatie voor werving baten	363.844	462.771	386.252
Totale lasten werving baten	1.048.401	1.362.771	934.981

In 2017 is opnieuw veel aandacht besteed aan fondsenwerving particulieren, nalatenschappen en zakelijke markt. Daarbij is vooral geïnvesteerd in vormen van fondsenwerving, die op langere termijn tot structurele inkomsten leiden, zoals machtiginggevers en strategische partnerships.

Ook in 2017 zijn weer acties met de VriendenLoterij uitgevoerd. De uitgaven hiervoor worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven op basis van de economische levensduur van de betreffende loten.

FINANCIELE BATEN EN LASTEN	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Financiële baten			
Dividend, couponrente en interest banken	3.814		1.991
Gerealiseerde koersresultaten	19.027		3.754
Ongerealiseerde koersresultaten	28.019		26.199
Totaal financiële baten	50.860		31.944
Financiële lasten	9.614		9.436
Saldo financiële baten en lasten	41.246	25.000	22.508

Op de effectenportefeuille zijn de volgende rendementen behaald: 4,0% 2,1%

De financiële lasten betreffen de kosten van de beleggingen.

CBF-PERCENTAGE VOOR FONDSWerving	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Som van de geworven baten	7.225.349	7.929.668	6.845.193
Lasten voor eigen fondsenwerving	1.048.401	1.362.771	934.981
CBF-kostenpercentage eigen fondsenwerving	14,5%	17,2%	13,7%

Ook voor 2017 is wederom sprake van een laag CBF % voor eigen fondsenwerving. In vergelijking met 2016 is de post wel toegenomen door extra uitgaven voor het werven van met name structurele donateurs.

LASTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Lasten Beheer, bestuur en administratie derden	0	0	8.490
Kosten werkorganisatie Beheer, beleid, bestuur en administratie	546.512	505.754	475.042
Totale lasten t.b.v. beheer en administratie	546.512	505.754	483.532

TOELICHTING LASTENVERDELING	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Lonen en salarissen	2.036.080		1.596.392
Sociale lasten en ziekengeldverzekering	294.854		229.727
Pensioenverzekeringen	181.952		146.431
Reis- en verblijfkosten	98.331		65.241
Overige personeelskosten	3.921		115.330
Totale personeelskosten	2.615.138	2.458.457	2.153.121
Huisvestingskosten	180.348	155.000	150.590
Kantoorkosten	116.008	100.000	101.330
Overige algemene kosten	119.391	83.000	88.485
Totale kosten werkorganisatie	3.030.885	2.796.457	2.493.526

Gedurende 2017 waren gemiddeld 38,1 fte (2016: 33,2 fte) personeelsleden bij het Ouderenfonds werkzaam. De groei van het aantal fte komt op de eerste plaats voort uit de daadwerkelijke groei van het aantal projecten, diensten en deelnemers. Op de tweede plaats had het Ouderenfonds voor 2017 ambitieuze plannen, die niet geheel gerealiseerd zijn. Om deze plannen te kunnen realiseren, is de werkorganisatie uitgebreid door extra personeel aan te nemen. Omdat de groei niet volledig is gerealiseerd, zullen de extra fte's in 2018 weer worden afgebouwd.

Voor alle medewerkers, inclusief de bestuurder, is de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening van toepassing. Het is een bewuste keuze van het Ouderenfonds om ook de bestuurder onder de cao Welzijn te laten vallen. Er is geen argument of aanleiding om voor de bestuurder een afzonderlijke honorering toe te passen. De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

Het Ouderenfonds kent voor haar bestuurder en medewerkers een pensioenregeling op basis van het middelloonstelsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Ouderenfonds heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toegestane premies. De pensioenlast in de staat van baten bestaat uit de verschuldigde premies over het lopende jaar. Aan personeel noch aan de bestuurder en Raad van Toezicht-leden zijn leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

SALARIS BESTUURDER	2017		2016	
	€	€	€	€
De bestuurder heeft een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd (36 uur; parttime percentage 100%).				
De lasten van de bestuurder bestaan uit de volgende elementen:				
Bruto salaris	€ 101.340		€ 101.008	
Individueel keuzebudget	€ 18.947	€ 120.287	€ 19.659	€ 120.667
Pensioenlasten (werkgeversdeel)		€ 11.563		€ 11.262
		€ 131.850		€ 131.929

De bestuurder heeft geen leaseauto, maar ontvangt een vergoeding voor autokosten en gemaakte reiskosten. In totaal heeft de bestuurder in 2017 ontvangen € 4.648 aan onbelaste vergoedingen en een aanvullende bruto autokostenvergoeding van € 6.077

Toerekening van de kosten van de werkorganisatie	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
	€	€	€
Projectsubsidies	149.585	138.665	143.529
Evenementen	277.893	249.622	287.432
Projecten en diensten	1.169.023	909.003	637.567
Innovatie projecten	336.896	337.432	333.259
Pleitbezorging en communicatie	187.132	193.210	221.955
Totaal besteed aan de doelstelling	2.120.529	1.827.932	1.623.742
Werving baten	363.844	462.771	386.252
Beheer en administratie	546.512	505.754	483.532
Totale verbijzonderde kosten werkorganisatie	3.030.885	2.796.457	2.493.526

Toelichting Bestedingen 2017

Specificatie en verdeling bestedingen naar bestemming	Doelstelling						Werving baten	Beheer en administratie	Financiële lasten	Totaal werkelijk 2017	Begroting 2017	Totaal werkelijk 2016
	Project-subsidies	Evenementen	Projecten en diensten	Innovatie projecten	Pleitbezor-ging en communicatie	Overige lasten doelstelling						
Directe lasten												
Subsidies en bijdragen	1.004.668	0	0	0	0	0	0	0	0	1.004.668	1.005.000	766.556
Aankopen en uitbesteed werk	0	589.405	1.303.528	230.152	322.872	115.759	684.557	0	9.614	3.255.887	4.153.211	3.671.404
Subtotaal directe lasten	1.004.668	589.405	1.303.528	230.152	322.872	115.759	684.557	0	9.614	4.260.555	5.158.211	4.437.960
Toerekeningen												
Personeelskosten	129.066	239.774	1.008.668	290.684	161.463	0	313.935	471.547	0	2.615.138	2.458.457	2.153.121
Huisvestingskosten	8.901	16.536	69.561	20.046	11.135	0	21.650	32.519	0	180.348	155.000	150.590
Kantoorkosten	5.725	10.636	44.745	12.895	7.163	0	13.926	20.918	0	116.008	100.000	101.330
Overige algemene kosten	5.892	10.947	46.050	13.271	7.371	0	14.332	21.528	0	119.391	83.000	88.485
Subtotaal toerekeningen	149.585	277.893	1.169.023	336.896	187.132	0	363.844	546.512	0	3.030.885	2.796.457	2.493.526
Totaal lasten	1.154.253	867.298	2.472.551	567.048	510.004	115.759	1.048.401	546.512	9.614	7.291.440	7.954.668	6.931.486